

Maskinan sum skal kollvelta rækju- vinnuna

Júst í hesum døgum verður ein nýggj og sera spennandi roynd gjørd umborð á føroyska rækjutrolaranum, Sólborg. Ein nýggj dansk rækjupilki-maskina stendur umborð á Sólborg og er hetta fyrstu ferð, at hon verður roynd umborð á einum rækjuskipi.

Tað er Kronborg-fyrirtøkan og almenni granskningarstovnurin Jydsk Teknologisk Institut, sum standa fyri hesum spennandi royndunum.

Sosialurin var umborð á Sólborg, áðrenn leiðin varð lögð norður í Barentshavið at fiska rækjur. Við umborð vóru eisini triggir danir, tveir frá Kronborg og so Ditlev Hansen, verkfrøðingur frá JTI. Teir triggir skulu royna nýggju rækjupilki-maskinuna á hesum túrinum. Sólborg fer at fiska á Svalbardleiðini.

4 mill. kr. at útvikla fyri

Ditlev Hansen sigur, at higartil eru einar 4 mill. kr. brúktar til at gera hesa nýggju maskinuna. Teir hava arbeitt við henni í meira enn 3 ár og halda teir nú, at hon er so mikið liðug, at hon skal standa sína roynd umborð á einum rækjuskipi.

Higartil hava teir annars roynt maskinuna á landi, har teir hava pilkað ísaðar og frystar rækjur. Hetta eru rækjur, sum eru veiddar fleiri dagar, áðrenn teir eru koyrdar gjøgnum maskinuna.

Nú vilja vit fegnir siggja, hvussu maskinan virkar, tá rækjurnar verða pilkaðar heilt stutt aftaná, at teir eru fiskaðar, sigur Ditlev Hansen og visir á, at just her liggur tann stóri fyrimunurin við nýggju maskinuni. At rækjurnar ikki nýtast at liggja í vatni og búst, áðrenn teir verða pilkaðar.

Ditlev Hansen sigur viðari, at henda nýggja maskinan arbeiðir eftir einum sokallaðum vacuumprin-

sippi í mun til tær verandi, ið arbeiða eftir einum mekaniskum prinsippi.

Tað er sostatt meira arbeiðshátturin enn sjálv maskinan, sum er nýggj-heitin.

Verandi pilkimaskinur brúka rættiliga nógv vatn og har missa rækjurnar eisini nógv av sjálvum smakkinum, so nógv tær verða vaskaðar. Við nýggju maskinuni eru rækjurnar bert í vatni í heilt fá sekund og verða tær upphitaðar til tær koma út sum ein bland-ingur av skæli og pilkað-um rækjum.

Ditlev Hansen sigur, at vit fáa eina munandi betri góðsku á rækjunum við at brúka hetta vacuumprinsippið, tí tær verða ikki læstaðar ella missa smakk-in.

Samanumtikið meta teir, at úrtøkan verður eini 30 % við hesi maskinuni, og hetta er munandi meira enn við verandi pilkiut-gjerd umborð á rækjutrol-arunum.

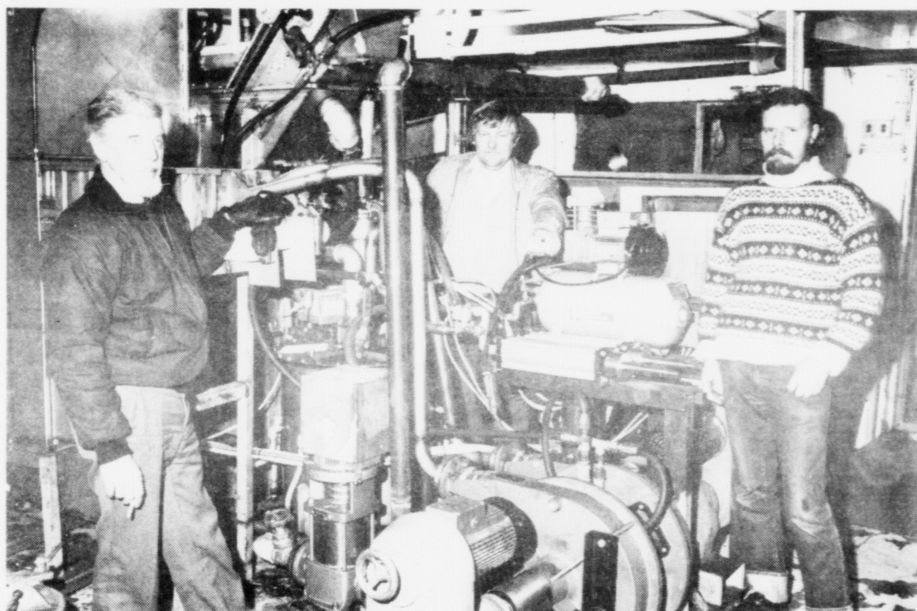
Fæst so eisini ein munandi betri góðska, so eru allir møguleikar at fáa munandi meira fyri rækjurnar, tá avtornar.

Allar støddir

Ditlev Hansen sigur, at teir við hesi maskinuni kunnu taka allar støddir. T.v.s. at skipini kunnu viðgera tær smærru rækjurnar eisini, sum annars oftani fara út aftur í havið ella tær verða frystar og fluttar til lands at pilka.

I dag er prisurin fyri hesar smærre rækjurnar einar 6-10 kr. kilo, men kunnu skipini ístaðin pilka tær umborð við nýggju maskinuni, so kann skipið fáa einar 40-60 kr. fyri kilo. So her er skilligt, at betri økomiur fæst við eini slíkari nýggjari maskinu, um hon fer at virka eftir ætlan.

Ditlev Hansen sigur, at fyrimunirnar við hesi nýggju maskinuni eru so nógvir, at hon kann koma heilt at kollvelta rækju-vinnuna.

Umborð á Sólborg. Vit siggja nýggju maskinuna, sum danir hava utviklað og nú skulu til at royna umborð á Sólborg. Triggir danir eru við til at gera hesar royndir. Frá vinstri: Ditlev Hansen frá Jydsk Teknologisk Institut, Poul Simonsen og Jacob Nielsen frá Kronborg.

Avleiðingar fyri virki á landi

Hon fær eisini avleiðingar fyri tey virkini, sum pilka á landi. Tí tey virkini fáa vanliga rækjur, ið eru fleiri dagar gamlar og tá hesar rækjur verða tindaðar uppáftur, so missa tær nógv í smakki, útsjón og sostatt í virði. Alt hetta kann vinnast inn aftur við at pilka tær umborð.

Vit spurdu Poul Simonsen frá Kronborg, hvussu tað ber til, at teir royna

hesa fyrstu maskinuna umborð á einum føroyskum rækjubáti. Til tað sigur hann, at teir hava havt sera gott samstarv við Sólborg, og at teir tí meta tað vera heilt náttúrligt at royna maskinuna her umborð.

Sólborg hevur so eisini tryggjað sær rættin til at keypa ta fyrstu maskinuna, tá hon fer í framleiðslu. Gongst eftir ætlan og eru úrslitini góð, so fara tað helst bert at ganga nakrir mánaðir, til

danir kunnu fara undir at seriuframleiða nakrar maskinur av hesum nýggja slagnum.

Krill!

— Vit eru sera spentir, tí henda maskinan kann eisini brúkast til smærri skeljadjór so sum krill, sigur Ditlev Hansen, ið visir á, at krillveiða kann gerast eitt alternativ til vanliga rækjuveiðu. Hann leggur tó aftrat, at vitt

enn vita ov lítið um krill-nøgðirnar her í Norðurlantshavi.

Men longur suðuri við Antarktis verður krill veitt, men eisini har hava teir havt trupulleikar við at gera maskinur til at pilka henda litla skelja-fiskin.

Við nýggju Kronborg-maskinuni skuldi borið til at farið undir krillveiðu og -viðgerð.

jan

Eilar Jacobsen, reiðari um nýggju maskina:

— Eg eri sera spentur

oftani loðin av krill.

Svalbard álitid

Vit spurdu eisini Eiler Jacobsen, hvussu hann metir framtíðar úrslitið hjá rækjufloktanum.

— Tað veldst alt um, hvussu góðir samráðingarmenn okkara politikarar verða, tá teir skulu til at samráðast við norðmenn aftur. Eg ivist ikki í, at Svalbard verður álitid eisini í framtíðini. Ókið við Svalbard er so stórt og alla staðni eru rækjur, so eg beri ikki ótta fyri, at rækjurnar verða niðurfiskaðar. — Vit eiga at fiska alt tað, vit eru førir fyri við Svalbard og ikki bert lata aðrar tjóðir fara avstað við rækjunum beint fyri nosina á okkum.

— Vil tú tá mæla landsstýrinum til at geva loyvi til bygging av nýggjum rækjutrolarum?

— Tað veldst so um, hvat teir tora. Tora teir at

seta Noregssáttmálan uppá spæl, so meini eg, at vit uppá longri sikt koma at vinna nógv við tí.

Vit spurdu Eiler Jacobsen, um hann nakrantíð hevur hugsað um, at frøyingar áttu at gjørt eina »føroyingahavn« á Svalbard. Til tað sigur hann, at hesin tankin er ikki fremmandur, men nú skipini eru vorðin so stór, so er einki til hindurs fyri at liggja leingi á feltinum og sigla heim við rækjunum.

— Men tað finnst eisini so mong onnur fiskasløg við Svalbard, so tað er helst rætt at vit vísa hesum økinum enn størri áhuga enn higartil, endar Eiler Jacobsen.

jan